

PŘEHLED VÝZKUMŮ

49

Brno 2008

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 49

Volume 49

Číslo 1–2

Issue 1–2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial Board

Herwig Freisinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttka, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Balász Komoróczy, Marián Mazuch, Ladislav Nejman,
Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Technical Editors, typography

Pavel Jansa, Ondřej Mlejnek

Software
Software

Spencer Kimball, Peter Mattis, GIMP Development Team 2008: GNU
Image Manipulation Program, 2.6.1
GRASS Development Team 2008: Geographic Resources Analysis
Support System, 6.3.0
Kolektiv autorů 2008: Inkscape, 0.46
Kolektiv autorů 2005: L^AT_EX 2_ε

Fotografie na obálce
Cover Photography

Vrcholně středověká lotová závaží z českých a moravských lokalit.
Gruna, Hradisko (vlevo); Písek, u Šarlatského rybníka (v popředí); Ví-
cov, Městisko (vpravo dole); Boskovice, hrad (vpravo nahoře). Srov.
studii J. Doležela v tomto svazku. Foto P. Smékal.

*Medieval cup nested weights from czech and moravian sites. Gruna,
Hradisko (left); Písek, u Šarlatského rybníka (front); Vícov, Městisko
(bottom right); Boskovice, castle (top right). Cf. the article by J. Dole-
žel in this volume. Photo by P. Smékal.*

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i
Královopolská 147
612 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@iabrno.cz
Internet: <http://www.iabrno.cz>

Tisk
Print

Arch, spol. s r. o.
Charbulova 3a
618 00 Brno-Černovice

KNIHOVNA AV ČR

PD 1520

Roč. 49, 2008, č. 1-2

91087/09

ISSN 1211-7250
MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2008
Náklad 450 kusů

Copyright ©2008 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v.v.i. and the authors.

chodní obvodové zdi domu narazili na relikt barokního portálu (obr. 53).

Michal Cheben, Peter Kováčik, Martin Moník

Resumé

Thanks to salvage excavation in Frýdek-Místek, Radniční Street 10 in February of 2007 we found a relict of a Baroque portal built in the modern house's wall (obr. 53).

FRÝDEK-MÍSTEK (K. Ú. FRÝDEK, OKR. FRÝDEK-MÍSTEK)

Ulice Na Blatnici a Na Půstkách. Středověk, novověk. Město. Záchraný výzkum.

V souvislosti s akcí „Nápojení dostavby na CZT, Frýdek-Místek, ul. Na Blatnici a Na Půstkách v k. ú. Frýdek“ proběhl v březnu roku 2007 záchraný výzkum. Plocha leží cca 60–100 m severně od Zámeckého náměstí v historickém středu města Frýdku a bezprostředně sousedí s novostavbou hypermarketu Kaufland, která proběhla již dříve za diskutabilních okolností vzhledem k ochraně archeologických památek. Výzkum byl prováděn především formou odborného dohledu nad výkopem teplovodu okolo již stojících rodinných domků. Část plochy zabíraly betonové základy bývalého kina. Ve zbývající části se nad jílovým podloží podařilo identifikovat původní středověkou kulturní vrstvu (s. j. 117) s fragmenty keramiky ze 14. století. Je pravděpodobné, že se

jedná o doklad prvních sídelních aktivit na lokalitě, souvisejících se středověkou lokací města v letech 1327/1329. Kromě toho byly výkopem postiženy dvě raně novověké studny s dřevěným obložením, sekundárně zřejmě použité jako jímky, další, s nimi přibližně současný výkop nejasného účelu a odpadní jáma z 18. století (obr. 54).

Michal Cheben, Peter Kováčik, Martin Moník

Literatura

Kuča, M. 1996: Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku I (A-G). Praha, 822–838.

Resumé

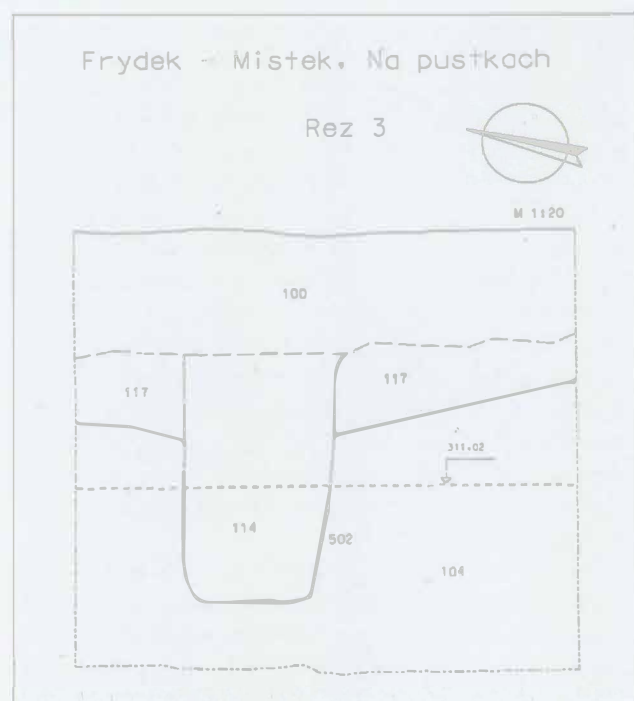
In March of 2007 we carried out a salvage excavation in Na Půstkách and Na Blatnici Streets in the town of Frýdek-Místek. We were mostly able only to record the situation in section in a caliduct trench, nevertheless, we discovered a layer containing pottery fragments from 13th century (s. j. 117), possibly a colonization layer. Moreover, there were found two Early Modern Times wells, one feature of unknown function and a garbage pit from 18th century (obr. 54).

HLADKÉ ŽIVOTICE (K. Ú. HLADKÉ ŽIVOTICE, OKR. NOVÝ JIČÍN)

Usedlost č. p. 8, p. č. 152/1, 153/1, 1404/75, 1404/76, 1404/77, 1404/79. Vrcholný středověk, novověk. Vesnice. Záchraný předstihový výzkum.

Předstihový archeologický výzkum byl vyvolán výstavbou dálnice D47, která prochází intravilánem Hladkých Životic (jedná se o dlouhou lánovou ves, poprvé doloženou písemnými prameny k r. 1324). Z důvodu založení dálničního mostu zde mělo být demolováno několik objektů, mezi nimi i zkoumaná nemovitost. Lánová usedlost č. p. 8 je situována na pravém břehu Husího potoka. V pozemkových knihách se podařilo dohledat nejstarší záznam o jejích majitelích k r. 1705. Existoval však oprávněný předpoklad podstatně většího stáří, což naznačovala m. j. analýza indikační skici Stablního katastru. Do roku 2007 dochovaný stavební soubor přitom pocházel až z 2. poloviny 19. století. Projekt předstihového výzkumu této historické nemovitosti zahrnoval komplexní stavebně historický průzkum a plošný archeologický odkryv interiéru i exteriéru usedlosti (NPÚ Ostrava akce č. 15/06). První fáze výzkumu byla realizována v roce 2006 (červen–září), 2. fáze pokračovala v roce 2007 (duben–červen). Přesná poloha zkoumané plochy je na ZM 1:10 000, listu 25-12-05, určena souřadnicemi 110:143, 117:149, 119:147 a 114:142 mm od západní : jižní sekční čáry.

Nejstarší sídlištní horizont lokality lze zařadit na základě datování keramických nálezů na přelom 13. a 14. století a do průběhu 14. století. Kromě souboru sekundárně umístěných fragmentů, získaných z mladších nálezových situací, reprezentuje počátky středověkého osídlení zkoumaného areálu především mělký zahloubený objekt, odkrytý ve světnici výměnku, situovaného v hospodářské budově. S tímto objektem lze dát do souvislosti

Obr. 54: Frýdek-Místek, ulice Na Půstkách a Na Blatnici. Řez odpadní jámou z 18. století. Fig. 54: Frýdek-Místek, Na Půstkách and Na Blatnici Streets. Section of a garbage pit from 18th century.

Obr. 55: Hladké Životice. Pohled na plochu archeologického výzkumu v r. 2006. Letecký snímek. *Abb. 55: Hladké Životice. Blick auf die Grabungsfläche im Jahre 2007. Fliegeraufnahme.*

shluk kůlových jamek a pravděpodobně i navazující relikt plotu, který se podařilo sledovat i v exteriéru budovy.

Následnou pozdně středověkou etapu osídlení zastupuje dvojice jednoduchých oválných jam s rovnými, mírně se svažujícími stěnami, plochým dnem a hloubkou přes 1,2 m, zkoumaných v obytné části usedlosti, ze kterých pochází keramické nálezy 15. století. Raně novověkému horizontu pak lze připisat polozapuštěný pravoúhlý suterén, odkrytý opět pod podlahou výměnku, a v obytné části i další mírně zahluobenou oválnou jámu, jejíž výplň obsahovala m. j. zlomky reliéfně zdobených komorových kachlů. Prozatím podrobněji nevyhodnocené novověké nálezy 16.–18./19. století pocházejí ze souvrství, dochovaného v různé mocnosti jak pod podlahami obou částí usedlosti, tak i v jejich exteriéru. Novověkého stáří byla dále i celá řada menších zahluobených objektů různého typu a pozůstatek lehčí nadzemní dřevěné stavby v podobě čtyř kůlových jamek a negativu základového trámového věnce, zjištěných v prostoru světnice obytné části usedlosti.

Nejvýrazněji se podle očekávání projeví nálezové situace související s provozem usedlosti v 19. a 20. století. Podařilo se tak identifikovat základové zdivo ve 2. polovině 20. století demolovaných budov, m. j. i rozměrné stodoly, dále pak např. valounové dlažby v prostoru dvora a kolem hospodářské budovy, kamenné dlažby v hospodářských místnostech, dorovnávký terénu pod podlahami v obytných i hospodářských místnostech, pozůstatky otopných zařízení a další zděné objekty (jímký apod.). Teprve v průběhu 19.–20. stol. byla zaplněna i výrazná terénní deprese s částečně dlážděným dnem, zaujímající téměř celý prostor dvora usedlosti. Do výplně této deprese, tvořené z větší části přemístěnými terasovými šterky, byla založena i zeď shodné orientace s dochovaným stavebním souborem, situovaná v podélné ose dvora. Její interpretaci ale komplikuje okolnost, že byla ve 20. stol. značně narušena při výstavbě septiku a související kanalizace.

Předstihový výzkum v Hladkých Životicích tedy s velkou mírou jistoty prokázal, že areál usedlosti č. p. 8 lze považovat za součást lokačního středověkého jádra této

vsi, středověké stavební fáze se ale nepodařilo identifikovat. Nejstarší relikty patrně ještě výhradně dřevohliněné zástavby je možné spojit až s obdobím pozdního středověku a novověku, nejvíce informací se pak podařilo shromáždit ke stavebnímu vývoji a provozu tohoto vesnického zemědělského areálu v 19. a 20. století.

Marek Kiecoň, Tereza Krasnokutská, Michal Zezula

Resumé

Hladké Životice (Bez. Nový Jičín). Besitz Haus-Nr. 8. Parzelle Nr. 152/1, 153/1, 1404/75, 1404/76, 1404/77, 1404/79. Spätmittelalter, Neuzeit. Dorf. Rettungsgrabung.

HODONICE (OKR. ZNOJMO)

Kostel sv. Jakuba Většího. Středověk; novověk. Kostel. Záchranný výzkum.

V roce 2007 byly vyhodnoceny dva archeologické odborné dohledy, které provedli pracovníci společnosti Archaia Brno, o. p. s., v roce 2006 v Hodonicích na Znojmsku. První se uskutečnil v souvislosti s výměnou krovů, střešní krytiny a hromosvodů na kostele sv. Jakuba, respektive s hloubením výkopu pro uzemnění hromosvodu (Merta 2006); druhý v souvislosti s odvlhčením zdiva a položením dešťové kanalizace při uvedeném kostele (Holub, Merta 2008). Poloha lokality je 48°50'9.69"N, 16°10'1.89"E.

Nejstarší písemná zpráva o Hodonicích ze dne 13. března 1229 uvádí věnování svobodného statku Hodonického Přemyslem Otakarem I. a královnou Konstancí proboštvství na Hradišti u Znojma. K roku 1348 je v kronice obce uvedeno, že část majetku v Hodonicích koupil klášter klarisek ze Znojma. První písemná zmínka o obci je z roku 1281, kdy patronát a desátky, náležící kostelu sv. Jakuba Většího, získali mřížovníci s červenou hvězdou, sídlící na Hradišti sv. Hypolita u Znojma. Roku 1299 daroval Václav II. ves znojmským klariskám. Fara je připomínána k roku 1415 (Hosák 2004, 99, 100, 964).

Kostel sv. Jakuba Většího měl být postaven pravděpodobně v 1. polovině 13. století (obvodní zdi dnešní lodi), presbytář spolu se sakristií a se schodištěm na půdu byl postaven po polovině 14. století (Samek 1994, 492–494). Další výraznější stavební úpravy následovaly koncem 15. století. V polovině 16. století byla postavena věž, koncem 17. století došlo k zaklenutí původně plochostropé kostelní lodi, vestavěna byla kruchta, prolomena nová okna a pravděpodobně i předsíň. V roce 1854 byla postavena nová sakristie s oratoř. Kostel obklopoval hřbitov, zrušený roku 1833.

Na katastru obce se uskutečnilo několik archeologických výzkumů, dokládajících takřka kontinuální osídlení regionu (Meduna 1958, 49–50; Rakovská, Stuchlík 1978, 12; Rakovská, Stuchlík 1979, 21–22; Staňa 1960, 679–680; Stuchlíková 1987, 10–17). V intravilánu obce, v blízkosti kostela, ani v kostele samotném se doposud žádný archeologický výzkum neuskutečnil.

V průběhu stavebních prací byly fotograficky dokumentovány výkopy pro uzemnění hromosvodu. Výkopy byly vedeny severně presbytáře a sakristie. Výkopy